

Česká školní inspekce
Královéhradecký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Na Daliborce, Hořice, Žižkova 866, okres Jičín

Žižkova 866, 508 01 Hořice

Identifikátor školy: 600 092 470

Termín konání inspekce: 12. – 19. listopad 2003

Čj.:	i6-1042/03-5123
Signatura:	ki2cx105

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v základní škole a školní družině ve školním roce 2003/2004 vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v základní škole a školní družině ve školním roce 2003/2004 vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve vybraných předmětech na prvním stupni základní školy, na druhém stupni v českém jazyce, matematice, fyzice, chemii, přírodopisu, zeměpisu, dějepisu, výtvarné výchově, rodinné výchově a občanské výchově ve školním roce 2003/2004 vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ průběhu a výsledků výchovně-vzdělávacích činností ve školní družině vzhledem ke schváleným učebním dokumentům

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Na Daliborce, Hořice, Žižkova 866, okres Jičín je od 1. ledna 2003 příspěvkovou organizací, která sdružuje základní školu s kapacitou 460 žáků a školní družinu s kapacitou 120 žáků. Zřizovatelem je město Hořice, nám. Jiřího z Poděbrad 342, 508 01 Hořice. Škola vyučuje podle vzdělávacího programu Základní škola, schváleného pod čj. 16 847/96-2, včetně úprav a doplňků, schválených pod čj. 25 018/98-22.

V době inspekce měla škola 19 tříd pro žáky 1. – 9. ročníku (z toho 9 tříd na prvním stupni a 10 na druhém stupni), do kterých docházelo celkem 451 žáků. Třídy jsou umístěny kromě hlavní budovy i v odloučeném pracovišti (508 01 Hořice, Žižkova 811). Ve třech odděleních školní družiny bylo zapsáno 53 pravidelně docházejících žáků. Spádová oblast školy zahrnuje část města Hořice a obce Vinice, Doubrava, Úhlejev, Březovice, Cerekvice, Dobrá Voda, Chlum a Chloumek.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Ve škole pracuje celkem 33 pedagogů včetně ředitelky školy a tří vychovatelek školní družiny. Ředitelka školy je ve funkci od 1. srpna 2003.

Části učitelů chybí odborná a pedagogická způsobilost. Osm učitelů má pouze středoškolské vzdělání, jedna učitelka má vysokoškolské vzdělání neučitelského směru. Dalších pět pedagogů má částečné pedagogické úvazky na jiném stupni základní školy, než pro který mají vzdělání. Týdně je vyučováno učiteli bez odborné a pedagogické způsobilosti 154 hodin povinných předmětů, což činí 28,5 % z celkového týdenního počtu hodin povinných předmětů zařazených do rozvrhu (540 hodin). Přijetím učitelů bez odpovídajícího vzdělání a důchodců vedení školy řešilo situaci, kdy sedm učitelek je na mateřské dovolené. Neaprobovaně je vyučováno dalších 53 hodin, což je 9,8 % z celkového týdenního počtu hodin.

V personální oblasti byly zjištěny některé nedostatky týkající se sestavení pedagogických úvazků. V jednotlivých třídách prvního stupně se střídá značné množství učitelů, což není vhodné z hlediska výchovného působení na žáky této věkové kategorie. Třídní učitelé ve třídách prvního stupně mají mnohdy částečný úvazek i ve třídách druhého stupně a v jejich třídě učí některé předměty zase jiní učitelé či vychovatelky. Přidělení pedagogických úvazků

učitelům na jiném stupni školy, než pro které mají odbornou a pedagogickou způsobilost, zvyšuje podíl nekvalifikované výuky ve škole.

Výchovně-vzdělávací činnosti školní družiny zajišťují v tomto školním roce tři vychovatelky, dvě odborně a pedagogicky způsobilé a jedna bez odborné a pedagogické způsobilosti, s úplným středoškolským vzděláním nepedagogického směru. Všechny vychovatelky pracují ve školní družině na částečný pracovní úvazek, na menší část pracovního úvazku učí ve škole. Toto opatření je činěno z důvodu doplnění úvazku vychovatelek, nikoli z hlediska potřeb výuky.

Funkci výchovného poradce vykonává od školního roku 2003/2004 začínající učitelka s nedostačující dvouletou pedagogickou praxí a zatím bez odpovídající kvalifikace. Ve školním roce 2002/2003 zahájila studium pro doplnění této kvalifikace.

Organizační řád školy obsahuje základní společná ustanovení týkající se organizace vyučování, stanovuje režim školy pro pedagogy i pro žáky a přesně definuje povinnosti třídního učitele. Organizační struktura školy je velmi jednoduchá a je definována v organizačním schématu. Vedoucí vychovatelka a vychovatelky školní družiny nejsou v organizačním schématu zahrnuty. Pracovní náplně pro všechny pedagogické i nepedagogické pracovníky jsou zpracované s podrobně vymezenou zodpovědností a kompetencemi. Žádný z vedoucích pracovníků však nemá stanovenou konkrétní zodpovědnost za vedení odloučeného pracoviště. Řád školní družiny je funkční, je vypracován v souladu s právními předpisy. Rodiče a zákonní zástupci žáků mají možnost se s ním seznámit, neboť je vyvěšen na přístupném místě – na nástěnce školní družiny, navíc jeho zkrácenou verzi vedoucí vychovatelka dává rodičům na začátku školního roku spolu se zápisovým lístkem. Každá vychovatelka vypracovala roční plán činností pro své oddělení, ten je rozdělen do jednotlivých ročních období.

Pracovníci pedagogického úseku se setkávají na plánovaných i mimořádných schůzích pedagogické rady a na aktuálně svolávaných provozních poradách, z nichž se pořizují velmi stručné zápisy, často s malou vypovídací hodnotou. Kromě porad a schůzí se přenos informací mezi pracovníky školy uskutečňuje prostřednictvím nástěnek ve sborovně i na odloučeném pracovišti, telefonním kontaktem mezi oběma pracovišti i ústní formou.

Metodickými orgány ve škole jsou metodické sdružení pro první stupeň a čtyři předmětové komise. Jejich činnost není systematická, řídí se většinou iniciativou jednotlivých pedagogů či aktuální potřebou řešit vzniklé problémy. Svědčí o tom velmi stručné zápisy z jejich schůzek, vedené od školního roku 2003/2004. Vychovatelky nejsou členkami žádného metodického sdružení, jsou však s učitelkami 1. – 3. ročníků v každodenním kontaktu a spolupracují s nimi.

Začínajícím učitelům je přidělován uvádějící zkušený pedagog, povinnosti uvádějícího učitele nejsou stanoveny. Ve školním roce 2002/2003 vzájemné hospitace neproběhly, také hospitace členů vedení školy u začínajících pedagogů v témže školním roce nebyly systematicky prováděny.

Ve školním roce 2002/2003 byla hospitační činnost ředitelky školy minimální, ze čtyř ve třídních knihách zapsaných hospitací se pouze jedna týkala učitele školy, zbývající tři byly realizovány u studentů pedagogické fakulty, kteří ve škole plnili praxi. Hospitační záznamy nebyly inspekci předloženy. Zástupce ředitele měl v třídních knihách za školní rok 2002/2003 zapsanu pouze jednu hospitaci u studentky pedagogické fakulty. Předložené hospitační záznamy, kterých bylo více, nebyly vždy v souladu s konkrétními zápisy o výuce v třídní knize. Ve školním roce 2003/2004 byla novou ředitelkou školy i jejím zástupcem uskutečněno dvanáct hospitací, které byly realizovány v souladu se stručným plánem obou vedoucích pracovníků. Dosavadní hospitační činnost ředitelky školy se soustředila na nekvalifikované pedagogy. Podrobné hospitační záznamy, podepsané učiteli, obsahují

i hodnotící závěry a doporučení ke zlepšení jejich práce. Pohospitační pohovory vedené oběma členy vedení školy po hospitaci učitelů na prvním stupni měly rozdílnou úroveň. Ředitelka školy při něm projevila větší fundovanost.

Vedení školy zpracovalo plán kontrolní a hospitační činnosti, rozvržený do jednotlivých měsíců a zahrnující kromě hospitací například kontrolu povinné dokumentace, písemných prací žáků, práce metodického sdružení a předmětových komisí.

Ředitelka školy má přes velmi krátkou dobu působení ve funkci o budoucích potřebách školy v personální oblasti přehled a zabývá se zlepšením situace ve škole z hlediska zvýšení kvalifikovanosti pedagogů a snížení hodin neaprobované výuky.

Další vzdělávání učitelů je vedením školy podporováno a učitelé i vychovatelky se ho zúčastňují na základě vlastního výběru v souladu s potřebami školy. V kalendářním roce 2003 se pedagogové školy zúčastnili sedmnácti vzdělávacích akcí z nabídek různých vzdělávacích institucí. Doklady o účasti na jednotlivých vzdělávacích akcích jsou uloženy v osobních spisech. V uplynulém období se zvýšila díky dalšímu vzdělávání v rámci projektu P1 počítačová gramotnost pedagogů.

Hodnocení pedagogů provádí ředitelka školy v rámci pohospitačních pohovorů, při kterých vede učitele i k hodnocení vlastní práce. Přes krátkou dobu, po kterou je ve funkci, si sestavila kritéria pro hodnocení učitelů, částečně založená i na bodovém systému a pedagogy s nimi seznámila. Jedním z kritérií je i další vzdělávání učitelů.

Personální podmínky školy jsou hodnoceny jako dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Třídy jsou umístěny ve dvou budovách. V budově bývalé mateřské školy jsou čtyři učebny prvního stupně, šatny a sborovna. Pouze učebna první třídy je spojena s hernou, ostatní jsou prostorově stísněné, není v nich místo pro relaxaci, v žádné učebně není zavedena voda. V budově pracují tři oddělení školní družiny. Pro jejich činnost jsou určeny kmenové učebny. Tato situace ztěžuje práci jak učitelkám, tak vychovatelkám. Pro činnosti v rámci výuky i školní družiny je v budově k dispozici ještě jedna větší místnost, vybavená pianinem, televizorem s videorekordérem, kobercem a starším nábytkem. Ta je využívána jako herna, pro hudební a taneční činnosti, sledování televize.

V přízemí hlavní budovy se nacházejí ředitelna, sborovna, kabinet tělesné výchovy, šatny tělesné výchovy, tělocvična, cvičná školní kuchyně a tři učebny prvního stupně. V prvním patře jsou umístěny počítačová učebna (se staršími PC), dvě učebny prvního stupně, čtyři kmenové učebny druhého stupně (jedna z nich je zároveň velmi jednoduše vybavená odborná učebna přírodopisu). Ve druhém patře jsou internetová učebna (s deseti PC z projektu INDOŠ), velmi dobře vybavená odborná učebna fyziky a chemie, využívaná jako kmenová učebna, kabinet fyziky a chemie a kmenové učebny pro dalších pět tříd druhého stupně (jedna z nich je zároveň kvalitně vybavenou odbornou učebnou hudební výchovy). V podkroví jsou kabinety výtvarné výchovy, českého jazyka a dějepisu, zeměpisu, prvního stupně a sklad učebnic. Tyto kabinety nejsou vyučujícími příliš využívány a jsou v nich uskladněny především starší pomůcky a zastaralá technika. V suterénu budovy jsou umístěny šatny žáků a nevyhovující jazyková učebna pro poloviční počet žáků jedné třídy (vybavena starým nábytkem, bez tekoucí vody, špatná akustika, plíseň na stěnách, poškozený nábytek). Ve škole je učitelská i žakovská knihovna, vybavená rozšiřující a odbornou literaturou. Učitelé používají rovněž vlastní odbornou literaturu.

Pro výuku tělesné výchovy využívá škola kromě vlastní malé tělocvičny tělocvičnu TJ Jiskra Hořice, hřiště školy s umělým povrchem a hřiště TJ Jiskra Hořice nedaleko školy. Bruslení je vyučováno na stadionu v Hořicích, žáci 2. a 3. ročníku se účastní plaveckého kurzu v krytém bazénu v Trutnově. Tělocvična školy je využívána veřejností pro různé sportovní aktivity. Smlouvy s jednotlivými subjekty jsou řádně uzavřeny. Za příznivého počasí mohou žáci školy i školní družiny pobývat na dvou zahradách. Obě jsou částečně upraveny jako odpočinkové areály.

Učebny prvního stupně základní školy jsou esteticky upravené, vyzdobené žákovskými pracemi, nástěnkami, květinami a vybavené pomůckami. Koberce, pokud jsou v učebnách umístěny, jsou využívány k relaxaci žáků o přestávkách. Žáci mohou o přestávkách hrát stolní tenis. Nový žákovský nábytek je pouze v učebně I. třídy, v ostatních je starý, značně opotřebený, většinou dvou velikostních typů.

Třídy druhého stupně jsou vybaveny starým a často poškozeným nábytkem (kromě třídy IX.B), v mnoha učebnách byl v době inspekce nepořádek a jejich estetická úroveň byla často nízká. Ve dvou učebnách ve druhém poschodí netekla voda. Téměř v celé budově školy byla v době inspekce osvětlovací tělesa zavěšena nakřivo a osvětlení základním hygienickým předpisům nevyhovuje (viz. Periodická zpráva o revizi el. zařízení č. 03/98, vykonaná ve škole ve dnech 12. - 24. 1. 1998).

Učebnice i pracovní sešity jsou pro žáky zajištěny v potřebném množství a kvalitě. Používané učebnice jsou moderní, ve škole je rovněž mnoho doplňkových starších učebních materiálů. Vedení školy ve spolupráci s metodickými orgány zajišťuje pro žáky převážně ucelené řady učebnic.

Ve škole je dostatek učebních pomůcek, některé jsou však již značně zastaralé, poškozené a vyžadují inovaci, z nových převažují dvojrozměrné pomůcky. Umístění pomůcek v kabinetu prvního stupně na půdě v hlavní budově je pro odloučené pracoviště poněkud nepraktické. Z didaktické techniky mohou vyučující použít tři starší zpětné projektory, radiomagnetofony, dva CD přehrávače, šest televizorů a videorekordérů. Vybavení školy je postačující pro zabezpečení názorného vyučování.

Ve školní družině je k dispozici dostatečné množství hraček, konstrukčních stavebnic, her, dostatek výtvarného materiálu a dětských knih. Vychovatelky mohou využívat i učební pomůcky školy, například sportovní náčiní a hudební nástroje.

Ředitelka i zástupce ředitele mají velmi dobrý přehled o stavu budov i jejich materiálně-technickém vybavení. Provádějí nepravidelné kontroly počtu a stavu pomůcek a přijímají opatření ke zlepšování podmínek pro činnost žáků i zaměstnanců školy. Mají ujasněný výhled pro další období.

Kvalita materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem k realizovanému vzdělávacímu programu je dobrá.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací programy

Škola vyučuje podle vzdělávacího programu Základní škola. Pro žáky se specifickými poruchami učení jsou vypracovány individuální vzdělávací programy.

Vzdělávací program je realizován v souladu s potřebami žáků základní školy.

Přijatý vzdělávací program je realizován v plné šíři, probírané učivo bylo v souladu s platnými osnovami. Při úpravách učebního plánu bylo vhodně přihlédnuto k podmínkám

školy i potřebám žáků. Hodinové dotace jednotlivým vyučovacím předmětům odpovídají učebnímu plánu, stejně jako počet hodin týdně odučených v jednotlivých ročnících. Kontrolovaná povinná dokumentace je vedena v plném rozsahu. Při jejím vedení se občas vyskytují drobné nedostatky a opravy údajů, prováděné nestandardním způsobem. V průběhu inspekce byla namátkově uskutečněna kontrola kvality vedení povinné pedagogické dokumentace. Obsah pedagogické dokumentace věrohodným způsobem zachycuje průběh a výsledky vzdělávání.

Výuka je realizována v souladu s učebními dokumenty zvoleného vzdělávacího programu.

Průběžná kontrola plnění učebních dokumentů je začleněna do plánu kontrolní a inspekční činnosti vedoucích pracovníků. Kontrola plnění osnov je taktéž součástí úkolů metodických orgánů. Výsledky těchto kontrol jsou vedením školy analyzovány a při zjištění nedostatků jsou přijímána příslušná nápravná opatření.

Kontrola naplňování učebních osnov je účinná.

Organizace vzdělávání se řídí vypracovaným rozvrhem výuky a pravidly danými vnitřním řádem školy. Při sestavování rozvrhu výuky na prvním stupni nebyla vždy důsledně respektována základní psychohygienická hlediska. Časové rozvržení jednotlivých předmětů v rámci dnů školního týdne ne vždy odpovídá potřebám žáků mladšího školního věku (například kumulace naukových předmětů do jednoho školního dne bez odlehčení předměty výchovnými či s praktickým zaměřením). Na druhém stupni je rozvrh sestaven v souladu s psychohygienickými hledisky. Stanovené délky přestávek jsou dodrženy s výjimkou délky přestávek mezi 7. a 8. hodinou. Tyto přestávky jsou místo desetiminutových pouze pětiminutové. Informační mechanismy směrem k žákům a rodičům jsou jasně stanoveny a umožňují bezproblémový přenos informací.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je přes některé nedostatky funkční.

Činnost výchovného poradce směřuje do tří základních oblastí: profesní poradenství, péče o žáky se speciálními výchovnými a vzdělávacími potřebami, prevence sociálně negativních jevů. Hlavní úkoly včetně plánu práce výchovného poradce pro tento školní rok jsou písemně zpracovány. Dle předložené dokumentace jsou úkoly průběžně plněny a spolupráce výchovného poradce s rodiči i příslušnými odbornými institucemi je na požadované úrovni.

Škola má zpracovaný Minimální preventivní program, ten je každoročně aktualizován a jeho plnění vyhodnocováno. Ve škole se objevují některé negativní jevy v chování žáků. Problémy jsou odhalovány a řešeny, nápravná opatření jsou průběžně přijímána.

Výchovné poradenství se podílí na zlepšení výchovně- vzdělávacího procesu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na prvním stupni základní školy

První stupeň je tvořen kromě jedné první třídy vždy dvěma třídami v ročníku. V devíti třídách učí devatenáct učitelů, z nich pouze osm zcela splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Nezkušenost či absence odborné a pedagogické způsobilosti se v některých hodinách projevovala. V době inspekce byli nepřítomni čtyři vyučující s úvazkem na prvním stupni, za ně zastupovali učitelé důchodci.

V průběhu inspekce byly provedeny hospitace ve všech třídách prvního stupně u většiny vyučujících, ve všech předmětech učebního plánu prvního stupně.

Vyučující byli na výuku připraveni, měli zpracované časově tematické plány učiva a někteří z nich i písemné přípravy. Kontinuita učiva je zajištěna, témata se duplicitně neopakují. Učitelé dodržují proporcionalitu mezi jednotlivými složkami českého jazyka a v matematice mezi učivem aritmetiky a geometrie.

Obsah vyučovacích hodin byl specifikován podle charakteru jednotlivých předmětů, probíraných témat, znalostí, dovedností žáků i materiálních a prostorových možností školy. Kvalita výuky v hospitovaných hodinách se velmi lišila. Byly sledovány hodiny s převažujícími činnostmi žáků vedené erudovaně většinou kvalifikovanými učiteli, ale i hodiny, kde se práce nedařila. Některé sledované hodiny byly řízeny účelně, pokyny vyučujících byly většinou jasné a srozumitelné, někteří vyučující však nedovedli formulovat otázky či zadání přiměřeně vzhledem k věku a možnostem žáků.

V začátcích vyučovacích hodin učitelé žákům zpravidla oznámili program hodiny, někdy využili i vstupní motivaci. V průběhu výuky často motivovali žáky uznáním, oceněním práce, povzbuzením či pochvalou. Stanovené výchovně-vzdělávací úkoly a cíle byly reálné a odpovídaly aktuálnímu složení tříd. V řadě vyučovacích hodin se objevovala nevyvážená skladba hodin, kdy v závěru vyučovacích jednotek nezbyl čas na celkové shrnutí a zopakování probraného učiva. Nebyly výjimkou ani hodiny, kdy byl výukový čas využit málo efektivně.

V naukových předmětech uplatňovali učitelé převážně frontální způsob výuky s využitím výkladu i řízeného rozhovoru učitelů se žáky. Pokud zvolili kombinace se skupinovou prací žáků a prací ve dvojicích, byl výběr samostatné práce zvolen tak, že nevyžadoval kooperaci žáků, ale jednalo se například jen o doplňovací cvičení či jinou jednoduchou formu práce. Samostatná práce žáků, diferencovaná podle jejich schopností a předpokladů, se ve výuce neobjevila. Při opakování i výkladu nového učiva byly zařazovány náměty z učebnic, pracovních sešitů či nakopírovaných materiálů, využity byly i obrázky a přírodniny. K písemnému prověřování docházelo po náležitém ústním procvičení, případně společném vyvození daného problému na tabuli. Látka byla předávána věcně správně.

Učitelé účelně uplatňovali dosavadní praktické životní zkušenosti žáků, zařazovali otázky vztahující se k regionální tematice. Ve sledované výuce anglického a německého jazyka byla patrná snaha o komunikativní způsob výuky, učitelky využívaly hravých, zajímavých forem práce, žáci se nebáli mluvit v cizím jazyce, tvořit jednoduché věty a mikrodialogy.

Ve všech sledovaných předmětech s výchovným zaměřením převažovaly praktické činnosti nad teorií. V hudební výchově byla zařazována vedle zpěvu žáků i pohybová činnost, hudební hádanky a rytmická cvičení. Na závalu bylo, že zpěv žáků nebyl doprovázen hrou na hudební nástroj. Zpěv byl někdy využíván jako relaxační forma v předmětech naukových nebo jako motivační prvek na úvod či závěr vyučování. Výtvarná výchova a praktické činnosti byly koncipovány jako individuální práce žáků řemeslného charakteru dle návodu, ani v jednom případě nebyla práce žáků v hodině dokončena a vyhodnocena. Při štafetových soutěžích v tělesné výchově, vedené učitelkou bez odborné a pedagogické způsobilosti, nebyly zcela doceněny zásady přiměřenosti a ochrany zdraví žáků, do rychlostních soutěží bylo zařazeno nevhodné učivo.

Pouze někteří pedagogové učivo prakticky aplikují a usnadňují tak pochopení žákům méně nadaným, řada vyučovacích hodin byla vedena pouze verbálně. Audiovizuální technika byla využita pouze při výuce cizích jazyků. Individuálně zadávaná práce pro žáky problémové, či se specifickými vzdělávacími potřebami nebyla v průběhu inspekce zaznamenána. Učitelé používali často jednotvárné vyučovací metody, řada vyučovacích jednotek byla málo dynamická. Relaxační činnost do vyučovacích jednotek zařazovali pouze zkušenější učitelé.

Komunikace mezi učiteli a žáky probíhala většinou jednostranně. Některí žáci respektovali dohodnutá pravidla jednání a chování pouze v části hodiny, také o přestávkách byli hodně neukázněni. Verbální i neverbální projev učitelů byl přirozený, ústní projev žáků často byl málo kultivovaný, písemné projevy řady žáků jsou velmi nedbalé, někteří učitelé jsou nedůslední v opravě písemností. Žákovské písemnosti jsou vyučujícími kontrolovány, domácí

úkoly jsou zadávány pravidelně a mají procvičující charakter. Grafická úroveň sešitů žáků je velmi rozdílná, ve vyšších ročnících prvního stupně většinou není na požadované úrovni.

Výkony žáků učitelé průběžně hodnotili, pouze někteří však systematicky ověřovali pochopení probíraného učiva. Při hodnocení v předmětech naukových i s výchovným zaměřením učitelé většinou nedávali možnost žákům hodnotit výkony spolužáků či vyjádřit svůj názor. Ústní klasifikační zkoušení bylo zařazeno pouze jednou. V notýscích mají žáci většinou pouze známky z naukových předmětů, hodnocení výchovných předmětů často chybí. Někteří třídní učitelé využívají měsíční či čtvrtletní slovní hodnocení práce žáků. Učitelé vytvářejí pracovní návyky žáků (např. držení psacího náčiní, sklon sešitů, úpravu písemností, pracovního místa), ale jsou málo důslední v kontrole jejich dodržování.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech v 1. - 5. ročníku jsou hodnoceny jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na druhém stupni základní školy

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice

Hospitace proběhly ve všech třídách druhého stupně, tedy i u všech tří učitelek, které výuku matematiky ve školním roce 2003/2004 zajišťují. Vedení školy zvýšilo v učebním plánu týdenní hodinovou dotaci předmětu v 8. a 9. ročníku z povinných čtyř hodin na pět, čehož učitelky využívají pro důkladnější procvičování a upevňování základního učiva. Třídy se při výuce ani v jedné hodině týdně nedělí na skupiny. Žádný volitelný matematický předmět není do učebního plánu zařazen, těsnější mezipředmětové vztahy jsou využívány s předmětem technické kreslení. Pedagogové plánují výuku pomocí tematických plánů, které jsou sestavovány v souladu s učebními osnovami, pořadí tematických celků se částečně řídí i využívanými učebnicemi. Obsahová struktura plánů je většinou formální. Při plánování učiva učitelky zařazují střídavě tematické celky aritmetické a geometrické. Příprava všech učitelek na hodiny byla pečlivá. Měly připravené vhodné typy příkladů, včetně výsledků, i promyšlenou návaznost učiva na předcházející výuku. Výukové cíle i obsahová náplň hodin korespondovaly s požadavky formulovanými v učební osnově.

Všechny tři učitelky splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku předmětu. Bohaté pedagogické zkušenosti dvou z nich spojené se zájmem o výuku a hezkým a důsledným přístupem k žákům jsou dobrými předpoklady pro kvalitní výuku. Třetí z nich je začínající učitelka, která učí třetím rokem. Některé nedostatky zjištěné při její výuce v průběhu hospitací a zasahující do oblasti didaktiky úzce souvisely právě s minimální pedagogickou praxí. Po odborné stránce byla výuka vždy bezchybná.

Při výuce ve všech hodinách žáci využívali vhodné učebnice, ojedinele i tabulky. Učitelky odkazovaly na učebnice i v souvislosti s domácí přípravou žáků. Pomůcky v hodinách nevyužívaly, probírané učivo však jejich využití ani nevyžadovalo. Didaktická technika do výuky zapojena nebyla.

Po stručném seznámení s cílem a obsahovou náplní následovalo procvičování probraného učiva, spojené s prověřováním znalostí žáků individuální formou či společnými výpočty na tabuli a v lavicích. Výklad učitelek byl srozumitelný a systematický. V rámci frontální výuky učitelky aktivizovaly žáky kladením otázek, zjišťujících stupeň porozumění učivu či problémových otázek motivujících k logickým úvahám. Nové učivo nebylo vždy předkládáno v konečné podobě, ale v rámci řízeného dialogu a diskuse postupně se žáky vyvozováno. V hodinách byl vyčleněn dostatečný časový prostor pro samostatnou práci žáků. Při ní v hodinách vedených začínající učitelkou byly pohotovější žáci málo vytíženi, a tak byla pro ně výuka méně efektivní. Alternativní výpočty byly učitelkami zmiňovány, akceptovány,

nebyla prováděna jejich podrobnější analýza. Ve většině hodin chyběla závěrečná fáze, kterou by učitelky věnovaly shrnutí učiva, zdůraznění základních poznatků a zhodnocení práce žáků.

Všechny hodiny jsou v rozvrhu zařazeny do dopoledního vyučování. V některých hodinách byly začleňovány relaxační chvíle, učitelky dbaly i na správné sezení žáků. Tempo výuky bylo korigováno účinnou zpětnou vazbou, obtížnost příkladů byla přiměřená a někdy odstupňovaná dle schopností žáků.

Za správná a rychlá řešení příkladů dostávali žáci motivační známky, v některých hodinách učitelky využily přirozenou soutěživost žáků.

V hodinách začínající učitelky nebyl kladen přílišný důraz na zavedení a důsledné dodržování pravidel komunikace, žáci se často překřikovali a někdy i zbytečně vyrušovali. Žáci měli vyhrazený dostatečný časový prostor pro vlastní návrhy řešení, dotazy i vzájemnou pomoc. Obě zkušené vyučující opravovaly odpovědi žáků nejen z hlediska matematické přesnosti, ale i spisovného jazyka. Všechny vyučující požadovaly po žácích hlasitý popis matematických postupů při výpočtech u tabule, někdy však tolerovaly u žáků jednoslovné odpovědi či částečně odpovídaly za ně.

Žáci měli v žákovských knížkách dostatečný počet známek. Ve všech třídách již učitelky napsaly se žáky čtvrtletní písemnou práci, provedly její analýzu a bodové ohodnocení jako podklad pro klasifikaci. Ve sledovaných hodinách probíhalo i průběžné hodnocení žáků, několikrát učitelky ocenily pokrok a zlepšení u prospěchově slabších, ojedinele byli žáci vedeni k sebekontrolě.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce

V průběhu inspekční činnosti se hospitace uskutečnily v hodinách jazykového vyučování a slohového výcviku. Pro posouzení kvality výuky byly vybrány vyučovací jednotky v různých třídách 6. – 9. ročníku. Výuku vede v letošním školním roce pět učitelek, všechny jsou odborně a pedagogicky způsobilé pro výuku na druhém stupni školy, čtyři mají aprobaci pro výuku předmětu. Jedna z nich učí druhým rokem, jedna učitelka v době inspekční činnosti onemocněla a vedení školy operativně zajistilo pro oba předměty, jež učí, kvalifikované učitele – důchodce. Vyučující, která má jinou aprobaci, je zkušenou učitelkou. Časová hodinová dotace předmětu je v 9. ročníku posílena na pět hodin. Pro žáky nejvyšších tříd je organizován kroužek zaměřený na přípravu ke zkouškám, v době inspekční činnosti však ještě nezačal činnost.

Sledované vyučovací hodiny byly připravené s rozdílnou mírou pečlivosti. Pro všechny ročníky učitelky zpracovaly aktuální tematické plány, učivo bylo s nimi v souladu. Výchovně-vzdělávací cíl všech hodin učitelky stanovily přiměřeně k aktuálnímu stavu třídy, v některých hodinách bylo patrné, že mají přehled o individuálních vzdělávacích potřebách žáků. Učivo prezentovaly jak po stránce věcné, tak i odborně správně.

Zhlédnuté vyučovací jednotky byly realizovány v kmenových učebnách, vybavených v některých případech učebními pomůckami a nástěnkami či magnetickými tabulemi vztahujícími se k probíranému učivu. Názorné pomůcky byly využívány spíše ojedinele, v jedné hodině názor citelně chyběl, didaktická technika nebyla použita ani jednou. Nejčastěji žáci pracovali s učebnicemi a sešity, jednou s nakopírovanými texty.

Organizace vyučovacích jednotek se odlišovala. Část hodin měla logickou stavbu, učitelky řídily výuku účelně, vyučovací čas byl využíván efektivně. Některé hodiny byly méně efektivní. Převažoval frontální způsob výuky, zejména zkušené učitelky dovedly aktivizovat žáky a ti spolupracovali celou hodinu. Z hlediska aplikovaných metod práce a četnosti jejich

střídání byly rovněž zhlédnuté hodiny různorodé. Vysloveně činnostní a zároveň praktický charakter měla hodina slohového výcviku, organizovaná jako procházka po škole, při níž žáci plnili zadané úkoly.

Výuka se odvíjela přiměřeným tempem, žádná relaxace nebyla cíleně zařazena, přesto v některých vyučovacích jednotkách měli žáci možnost si odpočinout, například při hře. Ve struktuře vyučovacích hodin většinou chybělo shrnutí učiva a závěrečné celkové zhodnocení práce.

V úvodu každé hodiny učitelky věnovaly větší či menší časový prostor motivaci žáků, minimálně je seznámily s cílem. Objevily se i hravé formy zopakování učiva, nebo opravy pravopisných cvičení. Zařazována byla rovněž motivace průběžná, nikoliv ve všech vyučovacích jednotkách. V jedné z hodin žáci řešili řadu problémových úkolů, učitelka jejich činnost organizovala. Celkově ve sledovaných hodinách byli žáci většinou aktivní.

Při výuce panovala dobrá pracovní atmosféra. Žáci akceptovali stanovená pravidla chování i komunikace s vyučujícími, kromě jedné hodiny. Měli možnost vyjadřovat své názory, učili se argumentovat i tolerovat názory jiných. Jazyková a komunikační úroveň učitelek je velmi dobrá, žáků průměrná. Některé učitelky cíleně rozvíjely komunikativní dovednosti žáků, kladly důraz na tuto oblast, jiné ojediněle tolerovaly jednoslovné odpovědi žáků i jejich nespisovné vyjadřování.

Ve sledovaných hodinách často docházelo k hodnocení žáků učitelkou, zařazena bylo rovněž vzájemné hodnocení i sebereflexe. Po každé samostatné činnosti následovala zpětná vazba, hodnocení byla pozitivně zaměřená. Klasifikační zkoušení nebylo zařazeno do sledovaných hodin ani jednou. Kontrolou vzorku kontrolních slohových prací žáků za minulý školní rok, vzorku kontrolních diktátů napsaných v tomto roce i žakovských sešitů byla shledána jak přiměřená náročnost, tak i objektivita hodnocení.

Učitelky českého jazyka pravidelně předkládají vedení školy kontrolní slohové práce, některé si samy provádějí jejich analýzu.

Učitelky i vedení školy oceňují velmi dobrou spolupráci s městskou knihovnou, žáci mají možnost si půjčovat knihy i v knihovně školní.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve fyzice

Kvalita výuky fyziky byla sledována ve všech ročnících druhého stupně školy. Časová dotace výuky fyziky je v plánu školy o dvě hodiny vyšší než stanovený minimální počet hodin pro tento předmět. Rozvržení učiva do jednotlivých ročníků je provedeno tematickými plány vyučujících.

Výuku fyziky zajišťují tři plně kvalifikovaní učitelé. Tato skutečnost se pozitivně projevovala v přesnosti jimi interpretovaných fyzikálních pojmů a odborných termínů. Odlišný přístup jednotlivých vyučujících k žákům i odlišná míra pedagogických zkušeností se zřetelně odrážely v rozdílné efektivitě sledovaných hodin.

Příprava vyučujících na hodiny byla pečlivá. Probírané učivo bylo v souladu s obsahem učiva i jeho časovým rozložením uvedeným v tematických plánech vyučujících. Sledované vyučovací hodiny měly jasně stanovené poznávací cíle. Náročnost a rozsah zařazeného učiva byly zvoleny přiměřeně ke schopnostem žáků.

Pro výuku mají učitelé k dispozici dostatečné množství pomůcek. Část z nich byla ve sledované výuce velmi účelně využita pro konání demonstračních a žakovských pokusů. Ke zvýšení efektivity výuky byla vhodně využita i základní didaktická technika.

Zhlédnuté vyučovací hodiny měly vesměs klasickou strukturu (ověření znalostí žáků, výklad nového učiva v návaznosti na dříve získané poznatky, fixace poznatků s krátkým shrnutím učiva). Výuka byla vedena frontálním způsobem a její organizace byla účelně řízena. Výrazná pozornost byla věnována názornosti výuky. Odlišnost pracovního stylu vyučujících se projevovala především v rozdílné míře využívání aktivních forem učení a samostatné práce žáků. Vedle klasického stylu výuky s mechanistickým pojetím a předkládáním hotových poznatků žákům byly zařazeny i netradiční přístupy založené na heuristických metodách. V těchto hodinách byl žák aktivním spoluúčastníkem výuky. Odpovídající důraz byl kladen na rozvoj logického myšlení žáků a uvádění poznatků do širších souvislostí. Výklad měl přiměřené tempo, členění učiva umožňovalo zařazení odpovídajících relaxačních momentů. V závěru hodin většinou chybělo zhodnocení práce žáků v hodině a zhodnocení naplnění stanovených cílů.

Ve sledovaných hodinách se dařilo udržet pozornost žáků i jejich snahu o spolupráci. K aktivizaci žáků bylo nejčastěji použito vznášení problémových otázek a navazování na vlastní poznatky žáků. Vyučující s větší mírou pedagogických zkušeností dovedli snadněji zaujmout žáky a aktivně je zapojit do výuky. Výrazně motivujícím prvkem bylo uvádění sdělovaných poznatků do souvislostí s praktickým využitím.

Ověřování znalostí žáků bylo ve sledovaných hodinách prováděno ústní i písemnou formou zkoušení. Otázky byly zaměřeny jak na míru znalostí žáků, tak na jejich schopnost aplikovat získané poznatky. Nároky kladené na vědomosti a dovednosti žáků byly u vyučujících rozdílné. Individuální zkoušení žáků u tabule bylo ve sledované výuce méně časté. Navržená klasifikace při individuálním zkoušení žáků byla zdůvodněna a odpovídala předvedenému výkonu. Průběžné hodnocení dílčích výkonů žáků, jakož i vedení žáků k sebehodnocení nebylo výrazné.

Ve většině hodin byla vytvořena živá pracovní atmosféra. Při často uplatňované dialogické formě výuky byl žákům dán dostatečný prostor pro vyjádření vlastních názorů. Žáci byli vedeni k jasnému způsobu vyjadřování. Jejich spontánnost jim mnohdy činila problémy s dodržováním dohodnutých pravidel komunikace, což se především projevovalo menší ukázněností žáků na počátku a v závěru hodin.

Průběh a výsledky vzdělávání ve fyzice jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v chemii a přírodopisu

Hospitace v hodinách chemie a přírodopisu byly provedeny u dvou učitelů, přítomných v době inspekce ve škole. Celkově je výuka chemie a přírodopisu ve škole zajištěna třemi učiteli. Všichni splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti a mají aprobaci pro výuku uvedených předmětů. Jedna učitelka je začínající, další učitel má pouze krátkou praxi v základní škole.

Hodinová dotace, věnovaná sledovaným předmětům, je v souladu s požadavky zvoleného vzdělávacího programu. Učivo navazovalo na zvládnutou učební látku, cíle výuky byly odpovídající. Žáci šestého až osmého ročníku mají možnost rozvíjet svoje znalosti a dovednosti v ekologickém kroužku.

Pro výuku chemie je k dispozici dostatečné množství pomůcek, naopak pomůcek pro výuku přírodopisu není mnoho a jsou často ve špatném stavu. Uložení přírodopisných pomůcek je nevhodné a ztěžuje přípravu učitelů na výuku. Ve všech sledovaných hodinách však byla názornost výuky zajištěna velmi dobře. V chemii byly prováděny demonstrační pokusy, v přírodopisu žáci pracovali s modely a pozorovali přírodniny. Zdařile byly využity i pomůcky přinesené žáky. Didaktická technika nebyla použita v žádné ze sledovaných hodin.

Učitelé zařadili úvodní motivaci pouze do některých hodin, důsledně však věnovali pozornost průběžné motivaci. Ve všech hodinách vyučující látku vhodně aktualizovali, občas uváděli zajímavosti rozšiřující základní učivo, navozovali mezipředmětové vztahy a spojovali teorii s praxí. Do jedné z hodin byl jako motivační prvek zařazen žakovský referát. Pozornost žáků se učitelé snažili udržet rovněž častou změnou činností.

Sledované hodiny byly dobře připravené a měly logickou stavbu. Výběr učiva učitelé prováděli v souladu s věkem žáků a jejich znalostmi. Laboratorní práce žáci vykonávají v obou sledovaných předmětech. Většina zhlédnutých hodin byla po stránce metod a forem práce klasická, ale byly pozorovány rovněž netradiční a velmi zajímavé hodiny, spíše výjimečně provázené drobnými metodickými chybami, vyplývajícími z malé pedagogické praxe. Po odborné stránce bylo učivo předkládáno žákům bezchybně. Poměrně málo bylo využíváno samostatné práce žáků, kladem byla naopak trvalá snaha učitelů o spolupráci se žáky. Všechny sledované hodiny měly velmi rychlý spád, učitelé velmi efektivně využívali vyučovací čas, snažili se vytvářet prostor pro relaxaci žáků zařazováním nenáročných činností, např. kreslení a popisu obrázků. Dostatečnou pozornost učitelé věnovali výchovným momentům.

Komunikační schopnosti učitelů jsou velmi dobré, komunikační schopnosti žáků průměrné. Žáci měli možnost ve všech hodinách sdělovat své znalosti, zkušenosti a poznatky, ve většině případů se však spokojili s vykřikovanými jednoslovnými odpověďmi. Jevili zájem o probíranou látku a byli aktivní. Rušivým momentem v části hodin byly méně závažné projevy neukázněnosti.

Oba učitelé věnovali velkou pozornost opakování probraného učiva, průběžnému hodnocení i ústnímu zkoušení žáků. Naopak jen výjimečně prováděli závěrečné shrnutí poznatků a závěrečné vyhodnocení výkonu žáků. Klasifikace žáků byla ve všech případech objektivní.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v chemii a přírodopisu jsou hodnoceny celkově jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v zeměpisu

Posouzení úrovně vzdělávání a výchovy bylo provedeno na základě hospitací v hodinách všech čtyř učitelek, zabezpečujících výuku zeměpisu ve škole. Učivo ve všech případech důsledně navazovalo na probranou učební látku, cíle výuky byly v souladu se znalostmi žáků a rozvíjely je.

Dvě učitelky splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti a mají aprobaci pro výuku zeměpisu, jedna z nich má velmi krátkou pedagogickou praxi. Jedna učitelka splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, ale nemá aprobaci pro výuku zeměpisu, jedna učitelka nespĺňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti.

Výuka probíhala v kmenových učebnách, z hlediska podnětnosti pro výuku zeměpisu průměrných. Učitelky mají k dispozici dostatečné množství pomůcek, názornost výuky zajišťovaly na dobré úrovni. Didaktická technika nebyla využita v žádné ze sledovaných hodin.

Učitelky motivovaly žáky nejčastěji oznámením cíle a programu hodiny, méně často sdělováním vlastních poznatků a využíváním zkušeností žáků. V některých hodinách upozorňovaly žáky na regionální prvky, poměrně málo uváděly rozšiřující zajímavosti vztahující se k probíranému učivu. Občas využívaly mezipředmětové vztahy, zejména s dějepisem.

Sledované hodiny byly velmi odpovědně připravené, jejich kvalita však byla rozdílná. Většina sledovaných hodin byla po stránce metod a forem klasická a metodicky poměrně málo pestrá.

Dominantní metodou byl rozhovor učitele se žáky, v jedné z hodin žáci pracovali s kartičkami. Vzorové bylo využívání atlasů a nástěnných map, velmi kvalitní byla rovněž práce s učebnicemi. Značný důraz učitelky kladly na bezchybnou orientaci žáků na mapě. Vyučující předávaly žákům informace odborně správně. V části hodin dávaly žákům prostor k samostatnému získávání informací z učebnic a snažili se o jejich stálou aktivizaci. Všechny učitelky efektivně využívaly vyučovací čas a dostatečnou pozornost věnovaly výchovným momentům, vztahujícím se k probíranému učivu. V některých hodinách byla věnována menší pozornost zařazování relaxačních činností.

Pokyny učitelek byly jasné a srozumitelné, jejich komunikační schopnosti jsou velmi dobré. Žáci měli možnost uplatňovat ve všech hodinách své znalosti a poznatky, jejich komunikační schopnosti však byly jen průměrné. Ve velké části hodin se žáci zajímali o učební látku a byli velmi aktivní. Výjimečně se objevily méně závažné projevy neukázněnosti.

Učitelky kladly velký důraz na úvodní opakování probraného učiva a průběžné hodnocení žáků. Naopak méně často se věnovaly závěrečnému shrnutí poznatků a spíše výjimečně rovněž závěrečnému zhodnocení výkonu žáků. Klasifikace žáků byla vždy objektivní. Vědomosti žáků učitelky hodnotily většinou v úvodu hodin formou ústního zkoušení u tabule a nástěnné mapy. Výsledek zkoušení byl žákům vždy oznámen a zdůvodněn.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v zeměpisu jsou hodnoceny celkově jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v dějepisu

Hospitační činnost byla realizována ve všech ročnících druhého stupně. Výuku tohoto předmětu zajišťují tři učitelky, dvě odborně i pedagogicky způsobilé pro výuku na druhém stupni školy a zároveň i aprobované, jedna učitelka vysokoškolsky vzdělaná nemá ani odbornou, ani pedagogickou způsobilost a učí teprve druhým rokem. Jedna z vyučujících v době inspekční činnosti onemocněla, vedení školy za ni zajistilo zastupování kvalifikovaným učitelem – důchodcem. Minimální časová týdenní dotace dějepisu je navýšena a činí ve všech ročnících dvě hodiny týdně. Odborná a pedagogická způsobilost dvou vyučujících pozitivně ovlivňovala kvalitu výuky, chybějící odborná i pedagogická způsobilost a minimální praxe třetí vyučující naopak negativně.

Sledované vyučovací jednotky byly předem dobře připravené, vyučující mají na všechny předměty zpracované tematické plány a výuka s nimi byla takřka v souladu. Výchovně-vzdělávací cíle byly stanoveny přiměřeně a kvalifikovaní učitelé je splnili. Probírané učivo navazovalo na témata předcházející. Učitelé prezentovali učební látku věcně i odborně správně.

V některých učebnách byly umístěny učební pomůcky, vztahující se k probíranému učivu, či si je vyučující přinesli, v jedné hodině pomůcky citelně chyběly. Při výuce byly využívány zejména učebnice, někdy mapy, zřídka další materiály, jednou nakopírovaný text. Didaktická technika využita nebyla.

V úvodu všech hodin učitelé seznámili žáky s cílem výuky, ten však nebyl vždy splněn. Průběžná motivace se objevovala asi v polovině vyučovacích hodin.

Organizace jednotlivých vyučovacích jednotek se značně odlišovala, právě v této oblasti se nejvíce projevily pedagogická zkušenost dvou učitelů a pedagogická nezkušenost jedné vyučující. Kvalifikovaní učitelé preferovali klasickou stavbu hodiny s úvodní motivací, zopakováním učiva, výkladem, popř. závěrečným shrnutím probraného celku. Zastupující učitel posílil část výkladovou, neboť oproti tematickým plánům došlo k mírnému opoždění výuky. Druhá kvalifikovaná učitelka aktivizovala žáky samostatnou prací, heuristickými otázkami, vhodně zařazenými žákovskými referáty, zprostředkovala jim řadu názorných

materiálů. Učila žáky pracovat s historickými pojmy, časově řadit události, vedla je k odhalování souvislostí. Kladla důraz na regionální dějiny. Nekvalifikovaná učitelka připravila pro žáky opakování, časově i obsahově nepřiměřené jejich věku a znalostem. Správná struktura hodin byla dodržena v polovině z nich, u zbývajících chybělo shrnutí, či zopakování probíraného učiva a ve všech závěrečné zhodnocení práce žáků. Výuka se zpravidla odvíjela přiměřeným tempem, jedna učitelka střídala metody výuky, a tak žáci měli možnost si odpočinout. V ostatních hodinách tuto možnost neměli, jejich pozornost postupně polevovala. Žádná relaxační chvilka do vyučovacích jednotek zařazena nebyla.

Žáci dodržovali stanovená pravidla chování i komunikace. Prostor pro komunikaci žáků nebyl příliš vytvářen. Klasifikační zkoušení se uskutečnilo dvakrát, hodnocení bylo učitelkou zdůvodněné a přiměřené předvedeným výkonům.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v dějepisu jsou hodnoceny jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech výtvarná, rodinná a občanská výchova

Předmět výtvarná výchova na druhém stupni školy vyučuje jedna učitelka, rodinné výchově vyučují tři učitelky a občanskou výchovu dvě učitelky. Plánování výuky je podloženo tematickými plány. Všechny sledované hodiny byly vyučujícími předem připraveny.

Učitelka výtvarné výchovy a jedna učitelka rodinné výchovy mají pouze středoškolské vzdělání, nesplňují tedy podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Ve vedení vyučovacích hodin byly zaznamenány zejména nedostatky metodického charakteru. Ostatní učitelky splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti.

Učební pomůcky byly využity zejména v předmětech občanská a rodinná výchova (přírodní materiály, hygienické potřeby, knihy apod.). Do sledovaných hodin byla zařazena zejména práce s učebnicemi i s tabulí. Didaktická technika pro podbarvení pracovní atmosféry byla použita v hodině výtvarné výchovy (radiomagnetofon).

V úvodu hodin výtvarné výchovy byli žáci seznámeni s námětem, výtvarnou technikou i postupem práce. Základní motivací byla ve všech hodinách metoda kladení otázek, která umožňovala ihned ocenit úsilí a aktivitu žáků. Metodické nedostatky byly shledány v nepoužívání některých základních výtvarných pojmů a v neúplném a nepřesném vysvětlení jednotlivých kroků pracovního postupu (chyběla např. sdělení o kompozici v ploše, o rozvržení plochy formátu, vztahu motivu a pozadí, použití písma, tvarových kontrastech). Žáci v hodinách pracovali se základními výtvarnými prostředky (temperové barvy, tužka, křídly). Při korigování vznikajících žakovských prací upozorňovala učitelka na různé varianty výtvarného řešení, ne však vždy dokázala žákům vhodně poradit (např. při kresbě postavy chyběly základní informace o lineárním záznamu siluety, jejich proporci, celkové kompozici apod.).

Všechny sledované hodiny občanské a rodinné výchovy začínaly vždy informací o jejich cíli a náplni. Jejich struktura byla klasická (seznámení s cílem hodiny, společné opakování, výklad, procvičování). Dialogické metody prolínaly všemi vyučovacími jednotkami, učitelky si častým kladením otázek zajišťovaly bezprostřední zpětnou vazbu. V průběhu výuky byly vhodně propojeny podněty mravní výchovy s problémy z běžné denní praxe, uplatňovány mezipředmětové vztahy i souvislosti. Většina z hospitovaných hodin byla velmi dobře metodicky vedena s využitím problémových otázek, zařazováním zábavných forem práce, systemizací poznatků apod. Vyučovací čas byl ve všech hodinách účelně využíván, někdy však chybělo závěrečné opakování a shrnutí učiva včetně pochvaly pokroku a snahy jednotlivých žáků. V průběhu výuky byly respektovány základní psychohygienické zásady.

Žáci v hodinách ne vždy respektovali stanovená pravidla komunikace (v některých hodinách byla zaznamenána značná nekázeň, vykřikování, až drzé chování žáků). Komunikativní schopnosti žáků se jevily slabými. Vyučující se snažily učinit vyučování zajímavým vhodnou aktualizací učiva, mezipředmětovými informacemi, regionálními zvláštnostmi.

Pro zjišťování výsledků výuky a hodnocení žáků využívají některé učitelky zejména písemné (testové) prověřování na úkor ústního.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech výtvarná, rodinná a občanská výchova jsou celkově hodnoceny jako dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Škola nevyužívá standardizované srovnávací testy, ale učitelé si vytvářejí vlastní evaluační nástroje, například testy a diktáty. Učitelé průběžně hodnotí celkové výsledky výuky, čtvrtletní, laboratorní a jiné písemné práce. Vedení školy sleduje a porovnává výsledky žáků v jednotlivých klasifikačních obdobích, výsledky žáků v soutěžích, v naukových olympiádách a úspěšnost v přijímacím řízení na střední školy.

Celkový průběh vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech v základní škole je hodnocen jako dobrý.

HODNOCENÍ SOUČÁSTÍ ŠKOLY

Průběh a výsledky výchovně-vzdělávacích činností školní družiny

Realizace činnosti školní družiny

Provoz školní družiny vychází z potřeb rodičů, je stanoven každodenně ráno od 6:30 do 7:45 hodin a po skončení vyučování do 16:00 hodin. Do třech oddělení bylo v době inspekční činnosti zapsáno nejprve 52, později 53 pravidelně docházejících žáků z 1. – 3. ročníku základní školy. Do oddělení jsou rozděleni podle věku a tříd, z nichž přicházejí. Školní družina neorganizuje žádné zájmové kroužky, ale umožňuje žákům účastnit se zájmových útvarů organizovaných školou, či jinými subjekty. Žáci zpravidla odcházejí ve stanovené době, takže nedochází k narušování činnosti. V případě zájmu rodičů zajišťuje školní družina péči o žáky v době prázdnin.

Výchovně-vzdělávací činnosti školní družiny navazují na vzdělávací program základní školy činnostmi odpočinkovými a rekreačními, zájmovými i přípravou na vyučování, realizovanou formou tematicky zaměřených vycházek či didaktických her. Poměrně velký časový prostor musí být vyčleněn pro organizaci oběda, neboť žáci a učitelé se stravují mimo objekt školy. Návrat ze školní jídelny bývá zpravidla využíván k tematicky zaměřeným vycházkám.

Kontrolou Přehledů výchovně vzdělávací práce bylo ověřeno, že náplň činností je pestrá a je přizpůsobena ročnímu období i počasí. Vychovatelky rovněž zohledňují individuální potřeby žáků. Řídí se tematickými plány na školní rok, rozpracovanými do jednotlivých ročních období, průběžně je ještě obohacují o další akce. Vychovatelky jsou v každodenním kontaktu s třídními učitelkami, spolupracují s nimi. Vychovatelky společně se žáky organizují některé větší akce, jako jsou například vánoční besídka, Den dětí, karneval.

Povinná dokumentace školní družiny (Přehledy výchovně vzdělávací práce a Docházkový sešit pro ranní družinu), je vedena na předepsaných tiskopisech, průkazně a velmi pečlivě. Jednotlivé činnosti nejsou datovány a signovány tak, jak to doporučuje Metodický pokyn

MŠMT k postavení, organizaci a činnosti školních družin. Jako interní dokument jsou využívány zápisové lístky.

Organizace a průběh činností ve školní družině

Inspekční činnost byla realizována ve 2. a 3. oddělení při činnostech zájmových, při tematicky zaměřených vycházkách a při činnostech, které souvisely s organizací oběda. Všechny činnosti – zájmové, rekreační a odpočinkové i příprava na vyučování jsou v týdenní skladbě zaměstnání rovnoměrně zastoupeny. Odpočinkové a rekreační činnosti byly prováděny formou vycházek, žáci měli dostatek času na relaxaci po vyučování. Jednou byla vycházka zaměřena na dopravní tematiku, žáci si zopakovali dopravní značky a řešili jednoduché dopravní situace. Druhá vycházka byla přírodovědně zaměřená a zároveň i výtvarně. Kromě řízené činnosti dostali žáci i prostor pro aktivity spontánní. Realizace zájmových činností byla rovněž sledována v obou odděleních, žáci se zabývali výtvarnými činnostmi. Ty byly organizovány tak, aby žáci mohli pracovat individuálním tempem, aby mohli spolupracovat (v oddělení, kde se zúčastnilo méně žáků, vychovatelka upravila rozmístění nábytku) a vzájemně komunikovat, aby měli dostatek příležitostí pro rozvoj fantazie a vlastní prožitky. Vychovatelky jim poskytovaly pomoc či radu. Těm, které činnost zaujala, umožnily vytvořit další výrobek či výkres. Vychovatelky se snažily rozvíjet tvořivost žáků a podporovaly jejich fantazii.

Ke všem činnostem vychovatelky žáky vhodně motivovaly, většina z nich se s chutí do všech aktivit zapojovala. Žáci se k sobě chovali ohleduplně a přátelsky, nedocházelo k projevům nevhodného chování. Komunikace probíhala spíše neformálním způsobem, ale bez jakýchkoli problémů, vychovatelky ji usměrňovaly.

Žáci jsou postupně vedeni k sebeobsluze, dodržování hygienických návyků i norem společenského chování.

Rodiče žáků, či jejich zákonní zástupci, se nemusejí podílet na úhradě výdajů spojených s provozem školní družiny, přispívají však nevelkou částkou na nákup čtvrtků, papírů a jiných drobných materiálů.

Průběh a výsledky výchovně-vzdělávacích činností školní družiny jsou hodnoceny jako vynikající.

TEMATICKÁ ZJIŠTĚNÍ

V průběhu inspekce byla provedena tematická inspekce Výchova a vzdělávání k lidským právům a toleranci.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Soulad rozhodnutí o zařazení do sítě se zřizovací listinou

Rozhodnutí MŠMT o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, s účinností od 1. 1. 2003, č.j. 18 036/2003-21, ze dne 28. 5. 2003 je v souladu se Zřizovací listinou Základní školy Na Daliborce, Hořice, Žižkova 866, okres Jičín, vydanou zastupitelstvem města Hořice dne 10. 4. 2002, s účinností od 1. 1. 2003.

Razítko

Úřední dokumenty vydávané školou jsou opatřeny kulatým úředním razítkem, na němž je uveden chybný název školy. Název školy na razítku nekorresponduje se správným názvem

školy uvedeným v rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol (chybí uvedení ulice a čísla budovy školy).

Pedagogické dozory o přestávkách

Orientační kontrolou bylo zjištěno, že dozory učitelů o přestávkách v prostorách hlavní budovy i odloučeného pracoviště byly konány často pouze formálně, na odloučeném pracovišti v několika případech vůbec.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina, Základní škola Na Daliborce, Hořice, Žižkova 866, okres Jičín, vydaná zastupitelstvem města Hořice dne 10. 4. 2002, s účinností od 1. 1. 2003
2. Rozhodnutí MŠMT o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, s účinností od 1. 1. 2003, č.j. 18 036/2003-21, ze dne 28. 5. 2003
3. Podkladová inspekční dokumentace ze dne 23. 10. 2003, podpis ředitelky
4. Třídní knihy, vedené ve školních letech 2002/2003 a 2003/2004
5. Třídní výkazy, vedené ve školním roce 2003/2004
6. Katalogové listy, vedené ve školním roce 2003/2004
7. Rozvrhy hodin pro školní rok 2003/2004
8. Seznam učitelů pro školní rok 2003/2004
9. Přehled úvazků učitelů a rozvrhy učitelů vedené ve školním roce 2003/2004
10. Plán hospitační a kontrolní činnosti ředitelky školy, nedatováno
11. Plán kontrolní činnosti vedoucích pracovníků pro školní rok 2003/2004
12. Hospitační záznamy vedení školy za školní roky 2002/2003 a 2003/2004
13. Přehled dalšího vzdělávání učitelů v kalendářním roce 2003
14. Tematické plány učitelů ve školním roce 2003/2004
15. Tematické plány vychovatelek pro školní rok 2003/2004
16. Vzorky čtvrtletních prací z matematiky, napsaných ve školním roce 2003/2004
17. Vzorky kontrolních slohových prací z českého jazyka, napsaných ve školním roce 2002/2003
18. Organizační řád – Vnitřní řád školy, Základní škola Na Daliborce, Hořice, projednaný pedagogickou radou dne 2. září 2003, razítko, podpis ředitelky
19. Kritéria pro stanovení osobního ohodnocení pro školní rok 2003/2004
20. Formulář pro osobní ohodnocení pracovníka
21. Pracovní náplně všech zaměstnanců platné pro školní rok 2003/2004
22. Doklady o dokončeném vzdělání pedagogických pracovníků školy
23. Zápisy ze schůzí pedagogické rady ve školních letech 2002/2003 a 2003/2004
24. Zápisy z provozních schůzí ve školních letech 2002/2003 a 2003/2004
25. Zápisy ze schůzí metodických orgánů, vedené od začátku školního roku 2003/2004
26. Výroční zpráva, školní rok 2002/2003, Základní škola Na Daliborce, Hořice, podpis ředitelky školy
27. Učební plán školy platný pro školní rok 2003/2004, razítko školy, podpis ředitelky

28. Provozní řady odborných učeben, dílen a tělocvičny ZŠ Na Daliborce, Hořice, razítko školy, podpis ředitelky
29. Vzdělávací program Základní škola včetně úprav a doplňků, schválilo MŠMT ČR dne 30. 4. 1996 pod čj. 16 847/96-2 s platností od 1. 9. 1996. Úpravy a doplňky schválilo MŠMT ČR dne 25. 8. 1998 pod čj. 25 018/98-22 s platností od 1. 9. 1998
30. Protokoly o konání komisionálních klasifikačních zkoušek a opravných zkoušek ve škol. roce 2002/2003
31. Periodická zpráva o revizi el. zařízení č. 03/98, vykonané dne 12. – 24. 1. 1998, předána dne 26. 1. 1998
32. Minimální preventivní program ZŠ Na Daliborce, Hořice s hodnocením plnění ve školním roce 2002/2003 a aktualizací pro školní rok 2003/2004, podpis ředitelky školy
33. Plán práce výchovného poradce na školní rok 2003 – 2004
34. Výchovné poradenství 2003/2004 – úkoly a oblasti činnosti výchovného poradce
35. Seznam žáků se specifickými vzdělávacími potřebami ve školním roce 2003 –2004
36. Individuální vzdělávací programy žáků se specifickými vzdělávacími potřebami a jejich osobní dokumentace ve školním roce 2003 –2004
37. Vzorky žákovských knížek, vedených ve školním roce 2003/2004
38. Vzorky žákovských sešitů, vedených ve školním roce 2003/2004
39. Vzorky zápisů z laboratorních prací, vykonaných ve školním roce 2003/2004
40. Vnitřní řád školní družiny ze dne 2. 9. 2003, razítko, podpis ředitelky školy
41. Přehledy výchovně vzdělávací práce (1. - 3. oddělení ŠD), vedené ve školním roce 2003/2004, razítko, podpis ředitelky školy
42. Docházkový sešit pro ranní družinu, vedený ve školním roce 2003/2004
43. Zápisové lístky žáků do ŠD ve školním roce 2003/2004, podpisy rodičů, či zákonných zástupců
44. Jmenování vedoucí vychovatelky od 1. 10. 2003, ze dne 30. 9. 2003, podpis ředitelky školy
45. Výkaz o základní škole podle stavu k 30. 9. 2003 – Škol (MŠMT) V 3-01
46. Kniha úrazů, vedená od 1. 10. 2000
47. Inspekční zpráva čj. 092 116/99-5072, ze dne 18. 6. 1999

ZÁVĚR

Vzdělávání žáků je realizováno v souladu s přijatým vzdělávacím programem. Personální podmínky výuky vyžadují další zkvalitnění, sestavení vyučovacích úvazků rovněž není optimální. Vzhledem k současnému složení pedagogického sboru a většímu počtu učitelek na mateřské dovolené se nedaří plně zajistit výuku aprobovanými učiteli s příslušnou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Učitelé se účastní dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a mají snahu zvyšovat si své odborné i metodické znalosti.

Materiální podmínky výuky umožňují plnění přijatého učebního plánu. Úprava a výzdoba tříd prvního stupně základní školy je na velmi dobré úrovni, tříd druhého stupně slabší. Starý nábytek a často poškozené vybavení většiny tříd druhého stupně nerozvíjí estetické cítění žáků staršího školního věku. Vedení školy věnuje dostatečnou pozornost zajišťování a obměňování učebnic. Organizace výchovně-vzdělávacího procesu školy je zajištěna. Vnitřní a vnější informační systém je funkční.

Rezervy zůstávají ve stanovení jednoznačných pravidel chování, jednání, vystupování žáků a důslednosti jejich uplatňování, dále pak v účinnosti uplatňování programů prevence sociálně negativních jevů.

Plánování a příprava na výuku jsou na velmi dobré úrovni, osnovy jsou ve všech předmětech na obou stupních základní školy důsledně plněny.

Kvalita realizace zvolených vyučovacích metod, motivace, interakce a komunikace se žáky i celková efektivita výuky je rozdílná a je ovlivňována zkušenostmi a kvalifikovaností vyučujících. Učitelé zpravidla volili klasické vyučovací metody a preferovali průběžnou motivaci před úvodní. Hodnocení žáků je objektivní. Ve většině hodin učitelé dbali na zabezpečení názornosti výuky.

Vychovatelky školní družiny nabízejí žákům pestrou škálu činností, dovedou vzbudit u žáků zájem, vhodně je při činnostech usměrňují, a výrazně se podílejí na harmonickém rozvoji jejich osobností.

V minulém období se zlepšilo vybavení školy počítačovou technikou, celkově však zůstávají materiálně-technické i personální podmínky výuky na srovnatelné úrovni s rokem 1999, kdy ve škole proběhla poslední inspekce. Kvalita výuky je poměrně stabilizovaná a přestože v některých předmětech mírně poklesla, v průměru přibližně odpovídá úrovni výuky zjištěné minulou inspekcí.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Antonín Kačírek	Ant. Kačírek v. r.
Členové týmu	Mgr. Bc. Květoslava Dřevíková	K. Dřevíková v. r.
	PaedDr. Markéta Stuchlíková	Markéta Stuchlíková v. r.
	Mgr. Jana Kocábová	Jana Kocábová v. r.
	Mgr. Svatava Fejglová	Svatava Fejglová v. r.
	Mgr. Jiří Jetel	Jiří Jetel v. r.
	Dana Luňáková	
	Ing. Pavel Tomáš	

V Rychnově nad Kněžnou dne 7. ledna 2004

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 20. 1. 2004

Razítko

Ředitelka školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Lada Štěpánková	Štěpánková v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekce do čtrnácti dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Javornická 1501, 516 01 Rychnov nad Kněžnou. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství	3. 2. 2003	i6-1042/03-5123
Zřizovatel	3. 2. 2004	i6-1042/03-5123
Rada školy	-	-

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.